

Dr Milosav BABIĆ,
v.d. direktora,
Institut za kukuruz „Zemun Polje“

INSTITUT ZA KUKURUZ
»ZEMUN POLJE«
Beograd - Zemun

SA OPTIMIZMOM U BUDUĆNOST

Institut za kukuruz „Zemun Polje“, jedna od naših najeminentnijih naučno-istraživačkih institucija uopšte, primer je modernog sistema u kome su na najbolji mogući način ukombinovani naučno-istraživački rad i praktični rezultati, na šta smo ukazivali i u nekim ranijim prilikama. Radeći sa izuzetnim uspehom na selekciji i stvaranju novih sorti, novih hibrida kukuruza bre svega, ali i na unapređenju polioprivredne proizvodnje, i to ne samo u našoj zemlji već i u inostranstvu, svrstao se među vodeće institucije ovog tipa u Evropi i svetu.

Institut za kukuruz „Zemun Polje“ može se, između ostalog, pohvaliti i bankom bilinih gena, odnosno činjenicom da broj i struktura uzoraka banke bilinih gena, kada je o kukuruzu reč, ovaj institut svrstavaju među 10 najvećih u svetu. Međutim, to nije sve, odnosno ima još mnogo detalja koji potvrđuju da je zaista reč o instituciji svetske klase, u šta smo se i uverili u razgovoru sa dr Milosavom BABIĆEM, v.d. direktora Instituta za kukuruz „Zemun Polje“, čovekom koji je u ovom institutu već 20 godina, a na sadašnjoj funkciji je od aprila prošle godine, i čovekom koji iskreno veruje u dalji razvoj i prosperitet ove institucije.

- **Budući da ove godine Institut za kukuruz „Zemun Polje“ proslavlja svoj 65. rođendan, prilika je da naše čitaoce podsetimo na neke od naiznčajnijih dostignuća i momenata koji su obeležili dosadašnji razvoj i poslovanje Instituta. Na šta biste, u tom smislu, Vi ovom prilikom stavili poseban akcenat?**

Ukoliko odgovorimo o naiznčajnijim dostignućima Instituta za kukuruz „Zemun Polje“, a bilo ih je mnogo tokom proteklih 65 godina postojanja

i uspešnog rada, svakako da na prvom mestu treba pomenuti hibride kreirane od strane ovog instituta, koji su značajno doprineli unapređenju polioprivredne proizvodnje, a posebno proizvodnje kukuruza, ne samo u našoj zemlji, već i u svetu. Naime, radi se o impozantnom broju od preko 550 hibrida kukuruza priznatih na domaćem tržištu i preko 100 hibrida priznatih u inostranstvu.

Projekti koji su u velikom broju realizovani na južnoameričkom, afričkom i azijskom kontinentu, značajno su unapredili polioprivredu zema-

lia u kojima su obavljani, a zajedno sa Letniom školom za obuku selekcionara, koji je pohađalo preko 300 učesnika iz više od 40 zemalja sveta, sa našim hibridima, publikovanim rezultatima istraživanja i stručnicima, Institutu za kukuruz „Zemun Polje“ doneli su imidž vodeće ustanove iz ove oblasti istraživanja i poslovanja. Velika prednost ovog instituta ogleda se u tome što, predstavljajući jednu funkcionalnu celinu, objedinjuje naučno-istraživački rad kreiranja hibrida i deo koji se tiče proizvodnje i komercijalizacije rezultata naučno-istraživačkog rada.

Moramo pomenuti ukupnu proizvedenu količinu semena kukuruza, koja iznosi preko 800 000 tona, organizaciju i unapređenje proizvodnje semena kukuruza koje je kompetitivno na domaćem i svetskom tržištu i, po svom potencijalu rodnosti i po svojim semenskim kvalitetima, u konkurenciji sa vodećim svetskim proizvođačima.

Ne treba zaboraviti ni segment unapređenja polioprivredne proizvodnje, koji se odnosi na unapređenje proizvodne prakse u širokoj proizvodnji, a deo je Institut bio, i jeste, vodeća institucija, koja je istraživanja iz oblasti agrotehnike (tehnologije uzgoja) neposrednim kontaktom sa proizvođačima prenosila na polja naših polioprivrednih proizvođača.

- **Okosnicu rada Instituta za kukuruz „Zemun Polje“ čine, s jedne strane naučno-istraživačka, a sa druge strane pro-**

izvodna delatnost, s tim da nisu zapostavljene marketinška i komercijalno-finansijska delatnost. U poslednjih nekoliko godina napravljene su neki ozbiljni koraci, koji su doprineli unapređenju poslovanja, da bismo Vas zamolili da to prokomentarišete?

Što se naučno-istraživačkog rada tiče, upravo se nalazimo na kraju jednog projektnog ciklusa kod Ministarstva za nauku i tehnološki razvoj. Trenutno su u toku pripreme za novi projektni ciklus, konkurisaćemo sa pet projekata, u koje ćemo uključiti najveći broj naših istraživača. Poljoprivreda je bila, i jeste i verovatno će i u budućnosti biti jedan od prioriteta države, s obzirom na potencijale kojima Srbija raspolaže, pa je za očekivati da upravo istraživanja u toj oblasti budu posebno i podržana od strane države. Naši istraživači učestvuju i u međunarodnim projektima, pri čemu imamo i projekte koji se realizuju u okviru bilateralne saradnje sa pojedinim zemljama. Mislim da zajednički rad i razmena iskustava sa više aspekata, između više institucija koje problem sledjavaju sa različitih strana može da dovede do jednog sveobuhvatnog i integralnog rešenja pojedinih pitanja.

Na osnovu statističkih podataka nadležnih državnih institucija, službi i statističkih godišnjaka, radili smo jedno istraživanje koje je obuhvatilo period od 1947. do 2006/2007. godine, gde se lepo moču videti određeni ciklusi koji nisu odražavali samo stanje nauke, već i stanje privrede zemlje. Ako pogledamo jedan period stabilnog razvoja, dolazimo do toga da je prinos kukuruza svake godine povećavan za nekih 114 kg/ha, pa ako to multiplikujemo vezano za broj ha i broj godina, dolazimo do izuzetno ozbiljnih količina, pri čemu se smatra da 50% tog povećanja jeste doprinos nauke, a drugih 50% doprinos poboljšanja na nivou proizvodne prakse, agrarne tehnologije i tehnoloških ostvarenja.

Velika prednost Instituta, kao što je već i pomenuto, je što pored naučno-istraživačke delatnosti obdela i delatnosti koje se odnose na proizvodnju osnovnog i komercijalnog semena i komercijalizaciju rezultata naučno-istraživačkog rada. S obzirom na to da Institut funkcioniše kao samofinansirajuća naučno-istraživačka ustanova, posluje nezavisno i snosi punu odgovornost za svoje poslovanje, prirodno je i naizainte-

resovaniji za komercijalizaciju svojih rezultata, odnosno za to da ZP hibridi budu što prisutniji na domaćem i inostranom tržištu.

Možemo reći da je prekretnicu u ovom domenu predstavljalo preuzimanje kompletne organizacije proizvodnje i kontrole semena hibrida kukuruza, koji su kreacija Instituta za kukuruz „Zemun Polje“ i koji je jedini vlasnik tog semena, praktično od 2003. godine. To je omogućilo jednu novu dimenziju u poslovanju Instituta, kroz direktan uticaj na sve bitne elemente koji se sada odnose ne samo na deo stvaranja hibrida, koji je i ranije naidirektnije usmeravan od strane Instituta, već sada i na deo organizacije proizvodnje, dorade i prometa semena ZP hibrida. Sve to, zajedno, prvenstveno ima za cilj podizanje kvaliteta semena i obima proizvodnje i plasmana. Naravno, to je zahtevalo i odgovarajuće kadrovske i strukturne promene, ali je, takođe, omogućilo veći i efikasniji uticaj na obim, strukturu i uslove proizvodnje, način i kvalitet dorade, način i uslove nastupa na tržištu. Pošto nemamo sopstvene kapacitete u kojima bismo mogli da proizvedemo potrebnu količinu semena, Institut koristi usluge drugih organizacija, naših proizvođača, sa kojima svake godine sklapamo ugovore o proizvodnji, odnosno doradi semena ZP hibrida. Institut sam može da organizuje manje od 10% proizvodnje u polju, da primarno doradi 30% i finalno da doradi 50% godišnje proizvodnje, što će reći da se kada je o proizvodnji reč sa preko 90% oslanjamo na naše proizvođače, dok je taj procenat u primarnoj doradi oko 70%, a u finalnoj 50 odsto.

U tom kontekstu, izuzetno bitan segment je segment kvaliteta, pa tu moramo pomenuti našu Laboratoriju za ispitivanje kvaliteta semena. S obzirom na činjenicu da nacionalna državna laboratorija ne postoji, naša laboratorija je jedna od dve laboratorije koje su akreditovane od strane International Seed Testing asocijacije (ISTA) za sertifikovanje semena i za međunarodni promet. Ispitivanje koje uradi naša laboratorija je, dakle, validno i u međunarodnom prometu. To, naravno, zahteva sistematski, duodotrajan rad, ulaganje značajnih sredstava i u opremu i kontinuitet kada se radi o obuci ljudi. Naša laboratorija može da radi i ispitivanje semena drugih vrsta biliaka, za druge proizvođače semena.

U ovom momentu posebno smo ponosni na najnoviju generaciju na-

ših hibrida, koja je, zajedno sa kvalitetnom proizvodnjom i doradom semena, omogućila da Institut za kukuruz „Zemun Polje“ bude vodeća semenska kuća po prometu semena kukuruza u 2010. godini. Mora se reći da je, u tom kontekstu, i komercijalna dala svoj puni doprinos, kao i marketinška, prvenstveno racionalnijim i efikasnijim pristupom, koji pored medijskih nastupa obuhvata široku paletu aktivnosti vezanih za direktne susrete i „predavanja“ našim proizvođačima, publikovanje kataloga, postavljanje široke mreže proizvodnih i pokaznih ogleda, pa sve do konkretne podrške na terenu u kontekstu ostvarivanja maksimalnih rezultata u proizvodnji.

- **S obzirom da je u vreme naše prethodne posete ova institucija bila u jednom specifičnom položaju, društveno preduzeće ali i naučna ustanova, recite nam da li su i kako konačno rešeni svoji odnosi kada je o Institutu za kukuruz „Zemun Polje“ reč?**

Izmenama i dopunama osnivačkog akta Instituta za kukuruz „Zemun Polje“, koji je donet od strane Vlade Republike Srbije u septembru prošle godine, konačno su razrešeni svoji odnosi, i Institut za kukuruz „Zemun Polje“ sada posluje kao državna ustanova.

Smatramo da je ovakvom odlukom Vlade potvrđen strateški značaj Instituta za razvoj Republike Srbije, što je apsolutno razumljivo ako se ima na umu strateški značaj poljoprivrede kao privredne grane, koji ona sigurno ima kao grana koja značajno učestvuje u bruto društvenom proizvodu naše zemlje, koja zapošljava veliki broj ljudi, te ima i značajnu socijalnu dimenziju, pogotovu kao grana koja značajno učestvuje u izvozu i na taj način deluje stabilizujuće na spolnotraovinski bilans zemlje.

Smatramo da je ovakvo definisanje svojinskih odnosa značajan predušlov da svoje istraživačke ali i privredne aktivnosti unapređujemo i dalje u jednom sistemski stabilnijem ambijentu definisanih svojinskih odnosa, što je od izuzetnog značaja za sam Institut, pa i za našu privredu i posebno poljoprivredu, gde proizvodnja kukuruza po površinama na kojima se odvija zauzima ubedljivo najznačajnije mesto.

- **Veliku snagu Instituta, nešto na šta ste uvek bili ponosni,**

ieste izuzetno kvalitetan naučni kadar, da bismo Vas zamolili da nam i o tom značajnom segmentu nešto kažete. Kako stvari stoje danas u tom pogledu, šta Institut čini kako bi zadržao najkvalitetnije ljude u svojoj sredini? Smatrate li da država dovoljno čini kako bi se sprečio odliv mozaova i imate li neke sugestije u tom pogledu?

Osnovna programska orijentacija Instituta je usmerena na razvoju ZP hibrida i sorti visokog genetičkog potencijala rodnosti i kvaliteta, za različite uslove gajenja, različite potrebe i namene. Tržišna orijentacija diktira stalno prisustvo velikog broja pratećih razvojnih programa koji obezbeđuju kvalitet ZP proizvoda i usluga. Da bi ova složena koncepcija poslovanja bila uspešna, Institut posebnu pažnju poklanja kadrovskoj strukturi i, u odnosu na ukupan broj zaposlenih, visokoobrazovani stručnjaci su zastupljeni u proseku sa oko 30%. Više od 30 doktora nauka, kao i veliki broj magistara, inženjera stalno se usavršavaju u raznim elitnim institucijama u SAD i Evropi.

Siurno je da su kvalitetni kadrovi osnovni uslov uspešnog poslovanja. Institut za kukuruz, praktično od svoj osnivanja, na pravi način pristupa obrazovanju kvalitetnih kadrova, posebno u segmentu naučno-istraživačkog rada, ali i u drugim segmentima kao što su semenarstvo, komercijala, marketinga ... Svi istraživači koji dolaze u Institut za kukuruz imaju izvanredne uslove za dalje usavršavanje, tako da pored materijalne i tehničke podrške za istraživanja, te bogato opremljene biblioteke Instituta u pogledu stručne literature i publikacija, imamo i efikasan informacijski sistem koji omogućuje obradu podataka, pristup informacijama i razmenu iskustava sa kolegama iz zemlje i inostranstva. Naši istraživači nakon odbrane doktorata imaju priliku za usavršavanje u vodećim institucijama Evrope i Amerike, zavisno od uže naučne oblasti kojom se bave.

Svakako da odliv mozaova predstavlja problem. Ali, s druge strane, i omogućava da imamo svoje „ambasadore“ u inostranstvu, u vodećim kompanijama, što je opet svojevrstno priznanje, da tako kažem, „institutske i srpske škole selekcije“. I ne samo selekcije, već i drugih oblasti kojima se Institut bavi u svojim istraživanjima: tehnologije, fiziologije,

*Dr Milosav Babić:
kvalitetni kadrovi – osnovni
uslov uspešnog poslovanja*

molekularne biologije, fitopatologije, entomologije ...

Kada se radi o naporima države da zaustavi odliv mozaova, verovatno je da ona to čini u skladu sa mogućnošću, što možda u ovom momentu i nije dovoljno, jer još uvek svaki treći visokoškolac razmišlja o odlasku u inostranstvo. Naime, postoje dva osnovna razloga odliva mozaova, jedan su uslovi za dalje usavršavanje i uslovi za bavljenje naučno-istraživačkim radom, a drugi su pitanja egzistencijalne prirode.

Smatramo da se mi u Institutu za kukuruz „Zemun Polje“ dosta uspešno borimo u tom prvom delu, koji se odnosi na uslove za usavršavanje i bavljenje naučno-istraživačkim radom, ali da nismo dovoljno konkurentni u drugom delu, koji je egzistencijalne prirode i odnosi se na zaradu istraživača. Dakle, potrebno je i tu učiniti neka poboljšanja, i kada se radi o samom Institutu, ali i na nivou države. Doduše, čine se određeni napori države i postoje najave poboljšanja sadržane u najnovijoj strategiji naučno-istraživačkog rada Republike Srbije, u smislu visine procenta bruto

društvenog proizvoda koji se nameću naučnici, kao i određenih izdavanja u smislu unapređenja tehničke, materijalne i kadrovske osnove naučno-istraživačkog rada.

- **Banka bilinih gena kukuruza sa preko 5500 uzoraka lokalnih i inostranih genotipova, Centar za doradu semena, Eksperimentalna stanica za selekciju ranih ZP hibrida i 1400 ha obradivih površina, takođe su značajni resursi Instituta za kukuruz „Zemun polje“, da nam i o tome nešto recite?**

Kao i u svakom poslu, za bavljenje bilo kakvom proizvodnom aktivnošću potrebne su, u suštini, dve stvari, a to su materijalni i ljudski resursi. U kontekstu naučno-istraživačkog rada na planu selekcije postoji još jedan resurs, a to su genetički resursi. Dakle, u oplemenjivanju biljaka poseban značaj imaju genetički resursi kojima se raspolaže. Varijabilnost uzoraka kukuruza koja se nalazi u našoj banci bilinih gena je garancija uspešnog samostalnog i duoročnog rada na oplemenjivanju kukuruza. Broj i struktura uzoraka banke bilinih gena Institut za kukuruz „Zemun Polje“ svrstavaju među 10 najvećih u svetu, kada se radi o kukuruзу. Posebno bogatstvo naše banke gena čine uzorci kukuruza domaćeg porekla (preko 3000), kolekcionisani početkom 60-ih godina prošlog veka, okarakterisani i sačuvani u našoj banci gena. Neproceniivo je bogatstvo koje oni predstavljaju jer se u njihovoj varijabilnosti kriju odgovori, kako na pitanja i probleme čije rešavanje predstavlja unapređenje proizvodnje u sadašnjosti, tako i na izazove koji će se pojaviti u budućnosti, a čiju prirodu u ovom momentu ne možemo ni naslutiti.

S obzirom na neka od važnijih tržišta, gde su rani hibridi mnogo aktuelniji nego što je to slučaj u Srbiji, pitanje stanice na većoj nadmorskoj visini je od posebnog značaja, kako bi hibridi mogli biti ispitivani u što sličnijim uslovima onima u kojima će biti gajeni, posebno u samom procesu selekcije. U tom kontekstu je od značaja i pomenuta eksperimentalna stanica i deo selekcionog procesa koji se odvija u inostranstvu (Slovenija).

Bez zemljišta, kao osnovnog resursa, nije moguće bavljenje ovom vrstom istraživanja, pri čemu prednost u planiranju korišćenja zemljišta ima naučno-istraživački rad, za-

tim semenska proizvodnja, a dobar deo je diktiran zahtevima struke u pogledu održivosti i balansiranošću korišćenja zemljišta.

- **Kako se aktuelni uslovi privređivanja reflektuju na poslovanje i rad Instituta za kukuruz „Zemun Polje i šta vas, konkretno, najviše bojađa u ovom trenutku, a šta ocenjujete kao pozitivno? Da li ste lično zadovoljni poslovnim rezultatima ostvarenim u prvom poluaodištu ove godine?**

Svakako da aktuelni uslovi privređivanja, kako u našoj zemlji, tako i u inostranstvu, imaju uticaj na poslovanje svih privrednih subjekata, pa tako i na Institut za kukuruz. Iako za osnovu ima naučno-istraživački rad, Institut ima veoma izraženu privrednu aktivnost, u smislu komercijalizacije rezultata istraživanja, prvenstveno u oblasti oplemenjivanja, pa u tom kontekstu manje-više deli sudbinu naše privrede i poljoprivrede. Sigurno je da privredu najviše opterećuju relativno skupi krediti i rizici kursnih razlika koje nije moguće predvideti, pri čemu su izvožno orijentisani subjekti, u tom smislu i Institut za kukuruz „Zemun Polje“, u povolnijem položaju nego veći deo privrede koji nema devizni priliv po osnovu izvoza.

Možemo da kažemo da smo relativno zadovoljni rezultatima postignutim u 2010. godini s obzirom na ukupan privredni ambijent, a posebno u kontekstu velikog povećanja plasmana u odnosu na prethodnu godinu. Posle dužeg niza godina, kompanija smo koja je naizastupljenija na domaćem tržištu u delu proizvodnje kojom se bavi. Svakako da je to, najvećim delom, rezultat izbalansiranošću pristupa tržištu i ono što čini osnovu projekcija i naših perspektiva u budućem periodu. Naravno, permanentni zadatak jeste poboljšanje naših rezultata naučno-istraživačkog rada, ali i podizanje nivoa kvaliteta i obima našeg prisustva na tržištu, kako domaćem tako i inostranom.

- **Ima li trenutno prostora za neke značajnije investicije?**

U prethodnom periodu smo imali jedan značajan investicioni ciklus, tako da trenutno radimo na stabilizaciji. S obzirom na to da značajnije investicije zahtevaju i velika kreditna sredstva, deo toga u narednom periodu treba otplatiti. Naravno, za određene investicije koje se odnose na

mašine i opremu za naučno-istraživački rad i sl. određene moćnosti postoje u okviru projekata Ministarstva za nauku i tehnološki razvoj na kojima smo angažovani, pa ćemo gledati da to iskoristimo. Poljoprivrednu mehanizaciju redovno obnavljamo, pa ćemo u tom kontekstu i ove godine jedan deo zameniti novom. Takođe, investiraće se i u mehanizaciju i automatizaciju našeg doradnog centra, a sve u funkciji podizanja nivoa proizvodnje i nivoa kvaliteta našeg semena. Ukoliko svetska ekonomska kriza, a pre svega ekonomska situacija u našoj zemlji to dozvoli, sigurno da treba investirati. Sada, imajući u vidu da su krediti skupi, da postoji veliki rizik zbog promene kursa, teško se odlučiti za neko veće investiranje. Ipak i za ovu godinu planiramo investicije u izradnju postrojenja za sušenje, koje će kao gorivo koristiti kukuruzni oklasak koji nastaje kao nusproizvod u proizvodnji semena. Na taj način rešavamo pitanje otpada, koje u kontekstu nainovinih propisa u delu ekologije i zaštite životne sredine ima sve veći značaj, i značajne uštede prirodnog gasa koji se koristi kao energent u procesu sušenja, tako da bi kompletna investicija trebalo da se „isplati“ u periodu od samo dve godine.

- **Trenutna pozicija i prisustvo Instituta za kukuruz „Zemun Polje na ino tržištu? Kakvi su dalji planovi Instituta kada je o izvozu, proizvodima ali i vama i šta smatrate trenutno vašim naiznčajnijim komparativnim prednostima u odnosu na konkurenciju?**

Oko 30% našeg plasmana semena hibrida kukuruza odnosi se na izvoz. Ako bismo analizirali glavne komparativne prednosti, kada se radi o za nas tradicionalnim tržištima to je, sigurno, poznat i proveren kvalitet naših hibrida i semena. Ujedno, Institut ima i koji je građen decenijama, jeste takođe značajna komparativna prednost. Možemo i generalizovati, posebno kada se radi o izvozu, ali svako tržište je specifično sa svojim regulativama i zahtevima. Odnos kvalitet-cena je ono što, verovatno, u ovom momentu predstavlja glavni faktor i, smatramo, glavnu komparativnu prednost Instituta za kukuruz „Zemun Polje“. Zahvaljujući takvom pristupu, možemo reći da uspevamo da se nosimo sa stranom konkurencijom kako na domaćem tako i na inostranim tržištima. Pris-

tni smo na tržištima više od 17 zemalja. Tradicionalno, naš najveći pojedinačni kupac je Rusija, ali naše seme dospeva i do Azerbejdžana, a deo nemamo organizovan nastup, što će reći da postoje i neevidentirana tržišta. Relativno dobro smo pozicionirani na tržištima bivših YU republika, uz blago nezadovoljstvo efektima nastupa na hrvatskom tržištu, a deo imamo proceduralne barijere, zatim su tu Iran, Slovenija, Grčka, Bugarska, Rumunija, koja nam je u poslednjih nekoliko godina postala značajno tržište na kome imamo fantastične hibride, fantastičan materijal i mislim da smo na putu da to valorizujemo i na tržištu. Tu je i Mađarska, pa sve do Španije, u kojoj takođe poslednjih godina uspevamo da prodamo određene količine semena, iako to nije naše tradicionalno tržište. Svako tržište koje omogućuje koliko toliko profitabilan nastup za nas je interesantno, tako da u narednom periodu planiramo ne samo da tradicionalna tržišta povećamo, već i da osvojimo neka nova, bilo da se radi o Siriji, Maroku ili nekom drugom tržištu.

Sasvim pogrešno se veruje da ranije nije bilo konkurencije. To, bar kada se o našoj oblasti radi, nije tačno i to treba istaći. Oblast u kojoj posluje Institut za kukuruz „Zemun Polje“ je jedna od nairazvijenijih oblasti privređivanja bivše SFRJ, sa veoma iakom, da tako kažem „unutrašnjom“ konkurencijom, što je svakako doprinelo svetskom nivou kvaliteta i konkurentnosti naših selekcija kukuruza.

- **Kakve odnose imate danas sa konkurencijom, domaćom i stranom, na srpskom tržištu i ima li tu nekih problema?**

Kao što je već pomenuto, Institut za kukuruz „Zemun Polje“ praktično od početka radi u uslovima u kojima postoji značajna konkurencija. Zahvaljujući i toj činjenici, danas imamo kvalitet i u smislu genetskog potencijala rodosti i u smislu kvaliteta semena, odnosno proizvod konkurentan i na domaćem i na inostranom tržištu. I u vreme kada strana konkurencija nije bila u velikoj meri prisutna na domaćem tržištu, Institut je svoje kreacije upoređivao sa najboljim kreacijama vodećih svetskih kompanija, tako da smo u svakom momentu imali sopstvene informacije i o konkurenciji i o konkurentnosti našeg proizvoda. O izuzetnom kvalitetu naše selekcije posebno svedoči i činjenica da, i pored prisustva vo-

dećih svetskih kompanija na našem tržištu već duži niz godina, tu i dalje imamo vodeću poziciju, za razliku od nekih zemalja u okruženju u kojima je strana konkurencija u periodu od dve – tri godine zauzimala i preko 80% tržišta. To se kod nas nije dogodilo samo zahvaljujući kvalitetu domaće selekcije, jer se radi o multinacionalnim kompanijama ogromnih finansijskih kapaciteta.

Što se Instituta za kukuruz „Zemun Polje“ tiče, u svojim kampanjama smo bili, i jesmo, izuzetno korektni, što se baš ne može uvek reći i za našu konkurenciju. Ali, smatramo da kvalitet koji posedujemo mora da dođe do izražaja, da „priloge“ kampanje dugoročno ne mogu da daju rezultat.

- **Dan polja je velika manifestacija koju tradicionalno organizujete u septembru. Možete li nam nešto reći o programima ove godine?**

Dan polja je tradicionalna manifestacija Instituta za kukuruz „Zemun Polje“, dan kada se sumiraju rezultati i iskustva iz prethodne sezone i razmenjuju mišljenja i projekcije za narednu proizvodnu godinu. To je prilika da se sretnemo sa našim partnerima iz sfere proizvodnje, dorade i prometa semena naših hibrida. Takođe i prilika da se razmene ideje i iskustva sa našim kolegama iz domena naučno-istraživačkog rada.

Posebno je to prilika da se naši poljoprivredni proizvođači i partneri iz inostranstva upoznaju i na licu mesta, na polju, sretnu sa najnovijim hibridima koji su rezultat našeg naučno-istraživačkog rada. A, brže uvođenje novih i perspektivnih hibrida veoma je važno, pre svega u smislu iskorišćavanja njihovog punog potencijala, u čemu neposredno iskustvo korisnika ima nezamenljivo mesto. I ove godine manifestacija „Dan Polja ZP hibrida“ održaće se početkom septembra, tačnije 2. septembra.

- **Planovi i strategija daljeg razvoja Instituta, na kraći i duži rok i prioritete? S obzirom da ste, na čelo Instituta za kukuruz „Zemun Polje“ došli u aprilu prošle godine, kao v.d. direktora, to je podrazumevalo i preuzimanje velike odgovornosti, da li biste nam i o tome nešto rekli i da li ste optimista u pogledu budućnosti Instituta za kukuruz „Zemun Polje“?**

Moramo istaći da smo upravo na pragu pravljenja strategije razvoja i ustanovljavanja prioriteta za period od naredne četiri godine. Sigurno je da tzv. stalni prioritete neće biti promenjeni u smislu naučno-istraživačkog rada, koji je multidisciplinarnе prirode (Institut je pre svega naučno-istraživačka ustanova) sa jakim naglaskom na oblast oplemenjivanja kukuruza, što je osnovna aktivnost. Ono po čemu je Institut široko prepoznatljiv je stalni napredak na polju stvaranja hibrida, povećanja njihovog potencijala rodosti, povećanja njihove tolerantnosti na stresne uslove spoljašnje sredine, kako abiotičke tako i biotičke, te povećanje adaptabilnosti i stabilnosti prinosa zrna.

Unapređenja u oblasti semenarstva, tehnologije proizvodnje, tehnologije dorade i semenskih kvaliteta finalno doradeno i upakovano semena su takođe stalni prioritete i Institut u tom delu apsolutno prati najnovija dostignuća nauke i struke.

U rezultati ovih stalnih ciljeva, uz unapređivanje aktivnosti u domenu finansijsko komercijalne službe, marketinga i drugih aktivnosti, treba očekivati i adekvatan odgovor tržišta, koje daje krainiu reč kada je u pitanju komercijalizacija rezultata naučno-istraživačkog rada i to kako na

domaćem tržištu tako i u inostranstvu.

Ono što svakako jeste naš zadatak u tom delu je povećanje prisustva Instituta za kukuruz „Zemun Polje“ na domaćem, tradicionalnim inostranim i drugim inostranim tržištima, uz posebno intenzivno angažovanje na otvaranju novih tržišta na kojima Institut do sada nije bio prisutan.

Voditi jednu ovakvu instituciju sigurno jeste čast, jer nema mnogo takvih, ne samo u našoj zemlji već i u svetu. S druge strane, to nosi i veliku odgovornost. Ukupan privredni ambijent nije optimalan, daleko je od toga, i u poslovanju ima velikih poteškoća, koje za sada uspešno prevazilazimo. Nadamo se da će i ova kriza, koja zaista utiče na sve, proći i smatramo da ona ne može biti, ili bar nije dovoljan, izgovor za sve. U tom smislu mi u narednom periodu očekujemo ozbiljnu ekspanziju. Nakon realizacije nekih značajnih investicija, pomenuo sam već, trenutno smo u periodu određene stabilizacije, što će nam stvoriti mogućnost da, tamo neade 2012. godine, možemo ponovo razmišljati o novom, ozbiljnom investicionom ciklusu.

O. Ilić

Agrobanka

U Vranju otvorena 142. ekspozitura Agrobanke

U sredu 20. jula ove godine u Vranju je otvoren novi, moderno uređen poslovni prostor, u ulici Stefana Prvovenčanog 196, u kome će ubuduće poslovati ekspozitura Agrobanke. Svečanom otvaranju prisustvovali su predstavnici javnog, političkog i poslovnog sveta, mediji vraniskog regiona, ali i šira delatna zajednica Srbije.

Ekspozitura Agrobanke u Vranju otvorena je zbog namere uprave i menadžmenta ove banke da se stvore bolji uslovi za buduće poslovanje u ovom regionu, da se Banka bolje promovise kako bi dobila vodeću poziciju u vraniskom regionu, ali i u širem delu istočne Srbije.

Garancija svim sadašnjim i budućim klijentima koji će u lepo opremljenom prostoru vraniske ekspoziture Agrobanke sarađivati sa dobroobučanim i visokostručnim kadrovima su i odlični poslovni rezultati Agrobanke kao celine. U poslednjih nekoliko godina naistarija domaća banka dinamično se razvija i značajno širi svoju poslovnu mrežu, kako bi bila što konkurentnija na bankarskom tržištu i sve više se približila svojim dosadašnjim ali i potencijalnim klijentima i štedišama.

Po širokoj poslovnoj mreži, koju čine 142 filijale i ekspoziture, Agrobanka je među prvim bankama u Srbiji, koju ni ekonomska kriza nije sprečila da nastavi realizaciju svojih razvojnih planova za ovu godinu